

Måleegenskaper ved den norske versjonen av Aid to Capacity Evaluation (ACE)

Per Håkan Brøndbo¹ per.h.brondbo@uit.no

Marianne Halvorsen² marianne.halvorsen@unn.no

PsykTestBarn 2019, 1:3

ISSN 1893-9910

Mottatt dato 5. juli 2019

Publisert dato 14. oktober 2019

DOI 10.21337/0062

Som alle artikler i PsykTestBarn, kan denne fagfellevurderte artikkelen arkiveres og distribueres fritt for alle slags formål på følgende vilkår: korrekt referanse skal oppgis (se under), ingen kommersiell bruk og ingen bearbeidelse av tekst eller innhold.

Denne artikkelen skal siteres på følgende måte:

Brøndbo, P.H. & Halvorsen, M. (2019). Måleegenskaper ved den norske versjonen av Aid to Capacity Evaluation (ACE). *PsykTestBarn*, 1:3. doi: 10.21337/0062.

¹ UiT Norges arktiske universitet, RKBU Nord

² Universitetssykehuset Nord-Norge, Barnehabilitering Tromsø

Sammendrag

Beskrivelse. Aid to Capacity Evaluation (ACE) er et semistrukturert beslutningshjelpemiddel som kan hjelpe klinikere til å vurdere pasienters beslutnings- eller samtykkekompetanse når pasienten skal ta en medisinsk beslutning. Skjemaet består av syv vurderingsområder som er vesentlige for pasientens beslutningskompetanse. Det tar 5–10 minutter å gjennomføre intervjuet.

Den norske oversettelsen ble gjort i 2011 av Jørgen Dahlberg og Reidar Pedersen fra Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo.

Litteratursøk. Litteratursøk og kontakt med oversetterne resulterte ikke i noen relevante treff.

Psykometri. Det foreligger per i dag ikke dokumentasjon for ACEs måleegenskaper i en skandinavisk kontekst.

Konklusjon. De psykometriske egenskapene for ACE i en skandinavisk kontekst er ukjente. Før det foreligger dokumentasjon for måleegenskapene, bør klinisk bruk skje med stor varsomhet, særlig dersom skårene brukes som del av et beslutningsgrunnlag på individnivå.

Abstract

Description. The Aid to Capacity Evaluation (ACE) is a semi structured decisional aid with the purpose to help clinicians to assess patients' capacity to make treatment decisions. The scheme consists of seven relevant areas to consider. The interview takes 5-10 minutes.

The Norwegian version was translated by Jørgen Dahlberg and Reidar Pedersen, Center of Medical Ethics, University of Oslo, in 2011.

Literature search. The literature search, and contact with the translators, did not identify any relevant studies.

Psychometrics. There is no documentation about the psychometric properties of the ACE in a Scandinavian context.

Conclusion. The psychometric properties of the ACE in a Scandinavian context are unknown. Before information about the psychometric properties of the ACE are available, clinical use should be conducted with great caution, especially if the scores are used as part of the decision basis on an individual level.

Innledning

Aid to Capacity Evaluation (ACE) er et semistrukturert skjema som kan hjelpe klinikere til å vurdere pasienters beslutnings- eller samtykkekompetanse når pasienten skal ta en medisinsk beslutning. Skjemaet består av syv vurderingsområder som er vesentlige for pasientens beslutningskompetanse (evne til å forstå det medisinske problemet, evne til å forstå foreslått behandling, evne til å forstå alternativer til den foreslåtte behandlingen, evne til å forstå muligheten til å nekte den foreslåtte behandlingen, evne til å anerkjenne konsekvenser som det er rimelig å forvente at en aksept av behandlingen vil kunne føre til, evne til å anerkjenne konsekvenser som det er rimelig å forvente at det å nekte behandling vil kunne føre til, personens beslutning er påvirket av depresjon/vrangforestilling/psykose). For hvert vurderingsområde er det forslag til mulige spørsmål og hvert område skal vurderes på en skala med tre alternativer: ja/usikker/nei. Det skal gjøres en samlet vurdering på en skala med fire alternativer: definitivt beslutningskompetent; trolig beslutningskompetent; trolig manglende beslutningskompetanse; definitivt manglende beslutningskompetanse.

ACE er opprinnelig utviklet av E. Etchells ved University of Toronto (Etchells, Sharpe, Elliott, & Singer, 1996). Det er gjennomført en tverrsnittstudie, der ACE-vurderinger ble sammenlignet med ekspertvurderinger. Overensstemmelse mellom behandlende klinikere og ekspertsykepleiere var 93% (kappa = 0,79). Konklusjonen var at ACE-vurderingene samsvarer godt med ekspertvurderingene, og kan brukes som et innledende trinn i vurdering av pasienters beslutningskompetanse (Etchells et al., 1999). Den norske oversettelsen ble gjort i 2011 av Jørgen Dahlberg og Reidar Pedersen fra Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo (Etchells, Dahlberg, & Pedersen, 2011). Det foreligger ikke informasjon om oversettelsesprosessen.

Internasjonal rettighetshaver til instrumentet er Dr. Edward Etchells. Den norske versjonen av ACE kan

lastes ned og kopieres for ikke-kommersiell anvendelse

(<https://www.med.uio.no/helsam/tjenester/kunnskap/etikk-helsetjenesten/praksis/systematisk-etikkarbeid/ace2012.pdf>). Det fremkommer ikke om det er noen kompetansekrav til administrering og tolking av resultatene, men i manualen benyttes både klinikere og leger som brukere av hjelpemidlet. Verktøyet skal være enkelt å forstå og bruke, og det tar ca. 5–10 minutter i en klinisk samtale. Det er utviklet et én times undervisnings-opplegg som manualen anbefaler for de som skal bruke verktøyet.

Det fremkommer ikke av manualen hvordan svar skal skåres, om det er etablert grenseverdier (cut-off), eller hvordan svarene på de syv områdene bidrar til den samlede vurderingen av beslutnings- eller samtykkekompetanse.

Metode

Bibliotekar Brynhildur Axelsdottir ved Regionsenter for barn og unges psykiske helse, helseregion Øst og Sør, søkte etter dokumentasjon på testens psykometriske egenskaper i databasene, PsycINFO, Medline, Embase, Cochrane Library, Oria (BIBSYS), Norart, SveMed+, PubMed, CRISTin.no, NORA.no, Forskningsdatabasen.dk og Swepub. Søkedato: **23.11.2018**. Søkestrategien er tilgjengelig på <https://psyktestbarn.r-bup.no/cms/files/915> Vi kontaktet også oversetterne av ACE, for å identifisere dokumentasjon som eventuelt ikke ble fanget opp av det systematiske søket.

Vi planla å inkludere alle publikasjoner av studier som har undersøkt og rapportert minst ett av følgende i skandinaviske utvalg:

- normdata for testen
- reliabilitet: indre konsistens, test-retest, interrater og endringssensitivitet
- validitet: samsvar med liknende testskårer, samsvar med referansestandard eller annet kriterium, og/eller faktorstruktur

I tillegg, og *kun for norske versjoner av ACE*, skulle publikasjoner som rapporterte gjennomsnittsskårer og/eller forekomster for

henholdsvis generelle populasjoner og kliniske undergrupper inkluderes.

Etter fjerning av dubletter gikk begge forfatterne gjennom alle identifiserte publikasjoners sammendrag. Forfatterne foretok vurderingene uavhengig av hverandre. Alle publikasjoner som kunne virke relevante skulle bestilles inn i fulltekst, og vurderingsprosessen skulle gjentas for disse.

Begge forfatterne skulle, uavhengig av hverandre, foreta en vurdering av normering, validitet og reliabilitet ved hjelp av en tilpasset versjon av Test review form and notes for reviewers (European Federation of Psychologists' Associations, 2013).

Resultater

Litteratursøk

Litteratursøket etter dokumentasjon for måleegenskapene for den norske versjonen av ACE resulterte i 37 treff. Ingen av referansene var relevante og ble dermed heller ikke bestilt i fulltekst. Tilsvarende søk for den svenske og danske versjonen resulterte i 184 treff. Heller ikke dette søket resulterte i relevante treff og ingen artikler ble bestilt i fulltekst.

Oversetterne av den norske versjonen av ACE, var ikke kjent med ytterligere dokumentasjon på måleegenskapene for den norske versjonen av ACE.

Middelverdier og/eller forekomster i kliniske undergrupper

Det foreligger ikke studier av middelverdier og/eller forekomster i kliniske undergrupper for norske forhold.

Normer

Det foreligger ikke normer for norske, svenske eller danske forhold.

Reliabilitet

Det foreligger ikke studier av reliabilitet for norske, svenske eller danske forhold.

Validitet

Det foreligger ikke studier av validitet for norske, svenske eller danske forhold.

Diskusjon og konklusjon

Et systematisk søk etter skandinaviske studier med data fra ACE viser at det per i dag ikke foreligger dokumentasjon for ACEs måleegenskaper i en skandinavisk kontekst. De psykometriske egenskapene er dermed ukjente, og det er nødvendig med studier som undersøker måleegenskapene. Før det foreligger dokumentasjon for måleegenskapene i en skandinavisk kontekst bør klinisk bruk skje med stor varsomhet, og det anbefales ikke å bruke skårene som del av et beslutningsgrunnlag på individnivå.

Vurdér og oppgi mulige interessekonflikter

Forfatterne erklærer herved at de ikke har noen interessekonflikter.

Referanser

- Etchells, E., Dahlberg, J. & Pedersen, R. (2011). Aid to capacity evaluation (ACE) : hjelpemiddel til vurdering av beslutningskompetanse Vol. 2011:2. Lokalisert på URL| doi:DOI
- Etchells, E., Darzins, P., Silberfeld, M., Singer, P. A., McKenny, J., Naglie, G. et al. (1999). Assessment of patient capacity to consent to treatment. *Journal of General Internal Medicine*, 14(1), 27-34. doi: 10.1046/j.1525-1497.1999.00277.x
- Etchells, E., Sharpe, G., Elliott, C. & Singer, P. A. (1996). Bioethics for clinicians: 3. Capacity. *CMAJ : Canadian Medical Association journal*, 155(6), 657-661.

European Federation of Psychologists'
Associations. (2013). *EFPA Review model
for the description and evaluation of
psychological and educational tests: Test*

review form and notes for reviewers.
Version 4.2.6. Lokalisert, på
[http://www.efpa.eu/download/650d0d4e
cd407a51139ca44ee704fda4](http://www.efpa.eu/download/650d0d4e
cd407a51139ca44ee704fda4)